

waartussen de hedendaagse dans laveert.

De meeste danscreaties zijn niet extreem, ze vormen geen aanslag maar willen resoneren. Ze opteren voor de onzekere dialoog tussen wat hier en nu op de scène gebeurt en het geheugen van de individuele toeschouwer. Daardoor maken ze zich onherroepelijk schatplichtig aan de commerciële cultuur, de typen en stereotypen van de audiovisuele massacultuur. Want die brengt de toeschouwer mee naar de voorstelling, zij kaderen het kijken en luisteren. Beelden van melancholie of geluk herkennen we dankzij Hollywood of Benetton, en ook dankzij de toon – meestal niet de tekst – van de songs van Radiohead of Norah Jones. De hedendaagse dans '(her)medieert' lichaamsvoorstellingen, beelden van affectieve lichamen. En daarom wil hij soms haar primaire medium deconstrueren, de mogelijkheid van een onbeladen relatie met de toeschouwer uitproberen. Maar veel vaker kiest hij voor het tactisch ondermijnen van –of joyeus spelen met– de alomtegenwoordige wereld van de commerciële cultuur. De hedendaagse dans is ook zo verscheiden omdat hij de nieuwe lingua franca spreekt. Hij exploreert de gemeenschappelijkheid van 'wij, massamensen'.

De nieuwe taal is feitelijk een Babylon van stijlen, niches, modes, smaken, subculturen. Wat deze heterogeniteit alsnog bij elkaar houdt is de betekenisloze referentie aan een mediaal

substraat, aan een veronderstelde lichamelijkeheid die telkens anders wordt voorgesteld. Daarop wedt de hedendaagse dans. Hij zoekt in de uiteenlopende vormen van commerciële cultuur naar de soortmens – naar lichaamsvoorstellingen, of brokstukken daarvan, die ieder lichaam kunnen raken. Hij doet dat meestal woordeloos; als er toch wordt gesproken, dan liefst metaforisch of als onderschrift. De schriftuur van de hedendaagse dans mi-meert vaak tot in de kleinste details die van de commerciële cultuur. Maar dat gebeurt vanuit het streven om het geëvoceerde te verplaatsen, vreemd te maken. In een hedendaagse dansproductie kunnen overbekende lichaamsvoorstellingen daarom plots navrant, bijtend, of gewoonweg nietszeggend worden. Of integendeel, juist veelzeggend, alsof een reeds duizendmaal gezien beeld van eenzaamheid eensklaps zelf eenzaam wordt en daarom opnieuw overtuigt. Net als de beste beeldende kunst, film of fotografie 'redt' de hedendaagse dans singuliere representaties uit de wereld van de commerciële cultuur via een altijd singuliere resonantie met diezelfde wereld.

En de betekenis-effecten? En het al dan niet ondermijnen van 'de hegemonie' van de commerciële cultuur? Is de hedendaagse dans ook nog kritisch? Zijn kritisch gehalte situeert zich misschien vooral in zijn techniciteit, en dan niet enkel die van lichaamsbewegingen of poses. Belangrijk is ook het vernuft dat wordt gemobiliseerd door de dwarse, vaak innovatieve omgang met videocamera's, mixtafels en alle andere technische artefacten die onder-tussen de taal van nullen en enen spreken. Commerciële cultuur, dat zijn niet alleen de

stereotype voorstellingen van de massamedia, maar ook de uiteenlopende vormen van goedkope nieuwe media-apparatuur. Net als een flink deel van de actuele kunst zet de hedendaagse dans die laatste tegen de eerste in. Met een overdrijving, hoewel nu ook weer niet zo'n sterke: de prijsscherpe nieuwe productiemiddelen worden kritisch tegen het spektakel van het wereldwijde consumptiekapitalisme aangewend. Dat resulteert soms in een krakemikkige *Do It Yourself*-esthetiek, vaker in vormelijke vernieuwingen die in de marges van zowel kunst als commercie nieuwe 'percepten' en ervaringswijzen genereren.

Hedendaagse dans is zelden louter audiovisuele kunst (of, in een ander register, pure conceptkunst). Hij toont het tot voorstelling worden van het lichaam, in een omgeving waarin het lichaam altijd al ontelbare keren werd voorgesteld en met gebruikmaking van de mogelijkheden van de nieuwe media. Het gebeurt wel allemaal voor je ogen, in de relatie tussen scène en toeschouwer. Dát is de eigenheid van hedendaagse dans, en tevens zijn magie. In het medium van de lichaamsvoorstelling laat hij het archaische van het materiële lichaam (van 'het lijf') regelmatig imploderen in een *flow* waarin beelden, klanken, licht en donker één onontwarbare *looping* vormen. Ieder geslaagd moment in een hedendaagse dansvoorstelling herinnert onwillekeurig aan de eindscène van Antonioni's *Zabriskie Point*, het hallucinante orgelpunt waarbij een huis in slow motion explodeert tot een vuurwerk van splinters, op de tonen van Jimi Hendrix. ●